

LA GUERRA CIVIL A TAMARIT (1938-39)

Segurament que la generació actual no recordarà que el castell de Tamarit durant els últims temps de la guerra civil albergà forces de l'exèrcit republicà.

Fou el mes de març del 1938 quan el Govern obtingué del Sr. Carles Deering, propietari del castell de Tamarit, autorització per a instal·lar-hi un grup d'informació d'Artilleria. Les gestions foren llargues, però finalment s'arribà a un acord.

Quan el Govern disposà que el personal que prestava servei a les bateries de costa del sector Tarragona havia de traslladar-se al front de Madrid, es decidí que els artillers que tenien estudis o estaven en possessió de títols universitaris no seguissin llurs bateries, i llavors se'ls destinà al Grup d'Informació d'Artilleria amb seu a Mataró. Un cop incorporat el personal se'ls envià als nous llocs d'observació i vigilància; així foren destinats cinc artillers, entre ells el qui subscriu, al càrrec d'un sergent, al castell de Tamarit, on arribàrem a primers del mes de març, hi romanguèrem fins a les nou del matí del dia 15 de gener del 1939 en què sortírem en direcció a Calafell. En arribar al castell ens trobàrem amb què a la casa en la qual havien habitat Santiago Russinyol i Ramon Casas, hi havia quatre soldats d'enginyers que s'encarregaven d'una central telefònica. Als pocs dies d'estar instal·lats hi foren incorporats tres mariners. L'emplaçament comptava també amb un xofer que conduïa una camioneta, i tenia cura dels forniments dels observatoris del sector Tarragona.

Els cinc artillers ocupàrem la cambra del Sr. Deering, i la torre d'observació fou instal·lada a la torrassa del castell. Els nous habitants, que en total érem deu, teníem cura de les observacions corresponents i de la conservació del castell, però com que en una de les cases de la plaça vivien els enginyers de transmissions i un d'ells estava casat i amb dues filletes, el sergent li proposà si ens faria el menjar a fi de no haver d'emprar la cuina, cosa que s'aconseguí fàcilment. Utilitzàrem el menjador, i cada dia podíem contemplar el paravent pintat per Ra-

El portal de la Creu de Tamarit abans de la restauració de Mr. Deering. Hom pot veure l'antiga creu de terme, ara al jardí de la catedral tarragonina (*Arxiu fotogràfic Vallè, de Tarragona*).

mon Casas, paravent que fou venut pel propietari del castell, l'estiu del 1982, sembla que a algú de Lleó.

L'aigua que usàvem per a neteja i per a beure s'obtenia d'una cisterna que hi ha a l'església romànica, la qual església, aleshores, no estava en les condicions de conservació en què es troba actualment.

La missió que teníem encomanada era l'observació de la mar; havíem d'avisar la Comandància Militar de Tarragona, a la Plana Major d'Artilleria, situada al castell d'Altafulla, o la defensa contra aeronaus, sobre tot allò que poguéssim entreveure.

L'observació per mar es feia des del cap Gros fins a l'entrada del port de Tarragona, a més a més de tot el que allargava la vista en direcció al mar i a la muntanya.

A part de l'observació esmentada, es portava un control de la climatologia, així com de l'estat del cel.

Els torns de guàrdia eren de quatre hores, des de les vuit del matí a les vuit de la tarda, i de dues hores a partir de les vuit de la tarda fins a les vuit del matí. Es comptava amb línia telefònica i uns bons prismàtics. El telèfon era per a poder comunicar les observacions que es presentaven i rebre informació, principalment quan des d'Alcúdia o des de Ciutat de Mallorca se sabia o s'havia observat que havia sortit algun avió en direcció a la costa catalana.

Com a fruit de les observacions que es practicaren cal esmentar, entre d'altres, les següents: hi havia un vaixell embarrancat i inutilitzat enfront de la Roca de Gaià, el qual moltes vegades era metrallat pel cèlebre «Isidro». Una tarda, en ple estiu, al voltant de les vuit, vàrem ésser metrallats per l'hidroavió; els senyals de la metralla es podien veure a les lloses del solar que en l'actualitat pertany al marquès de Tamarit. Una altra tarda, un tren de la línia de Barcelona a Tarragona, que estava parat a l'estació d'Altafulla-Tamarit, fou bombardejat i metrallat, però sortosament no hi hagueren víctimes, ja que tots els passatgers havien tingut temps de baixar del tren.

Si no hagués estat que a Tamarit érem sabedors que l'aviació bombardejava Tarragona i el seu entorn, com també de quan l'«Isidro» passava pels voltants de Tamarit, l'estada al castell huria resultat ben interessant, envoltats com estàvem d'un bon paisatge. A l'estiu podíem utilitzar les dues platges a la dreta del castell, a les quals, malgrat la calor, concorria poca gent. Quan teníem temps lliure podíem passejar pel jardí que està junt al menjador. Teníem prohibit tocar els llibres de la biblioteca, i el celler estava tancat amb clau.

JOAN NOGUERA I SALORT